مجله علمی پژوهش در روانشناسی، علوم تربیتی و علوم اجتماعی ، شماره۱۹ ، بهار ۱۳۹۹جلد۱، ص ۵۶-۴۷
http://www.jisc.ir

ارتباط شخصیت و موفقیت ورزشی در میان ورزشکاران نوجوان شهر همدان

مجله علمی پژوهش در روانشناسی، علوم تربیتی و علوم اجتماعی (سال ششم)
شماره ۱۹ / بهار ۱۳۹۹ / ص ۵۶-۴۷

سلمان لطفی[۱]، زهرا عزیزی گرمه خانی[۲]، رزیتا امانی[۳]، بهنام ابراهیمی عارف [۴]

[۱] گروه فیزیولوژی ورزش ، دانشکده تربیت بدنی ، دانشگاه بوعلی سینا، همدان

[۲] کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی ، گروه روانشناسی ، دانشکده علوم انسانی ، دانشگاه بوعلی سینا، همدان

[۳] استایار، گروه روانشناسی ، دانشکده علوم انسانی ، دانشگاه بوعلی سینا ، همدان

[۴] کارشناسی ارشد مشاوره ،گروه روانشناسی ،دانشکدعه علوم انسانی ،دانشگاه علامه ، تهران

نویسنده مسئول:

سلمان لطفی

چکیده

هدف : عملکرد مطلوب در ورزش حاصل ترکیبی از توانایی‌های فنی و روانی است. شخصیت مهم‌ترین متغیری است که برای تمایل به شرکت در فعالیت‌های ورزشی و تشریح عمل موفقیت‌ها و شکست‌ها در مسابقه‌های ورزشی به آن توجه می‌شود. شخصیت و ویژگی‌های اصلی شخصیت یکی از موضوعات مورد توجه پژوهشگران بوده است. صاحبنظران ورزش چنین می‌پندارند ،که ورزش می‌تواند به بازیکنان جوان قدرت اراده‌گری، اعتماد به نفس، برقراری ارتباط با دیگران و تجربه رسیدن به هدفهای مشکل را بیاموزد ولی امروزه می‌دانیم که این قابلیتها به طور خود بخودی به حداکثر نرسیده و رشد نمی‌یابند مگر اینکه، ورزشکار تحت آموزش و تمرین مهارت‌های روانی و شخصیتی قرار گیرد.

روش ها : تحقیق حاضر از نوع تحقیقات کاربردی است. جامعه پژوهش ورزشکاران نوجوان پسر شهر همدان که حداقل به مدت چهارسال به صورت حرفه ای در یک رشته ورزشی فعالیت داشتند . ویژگی های روانی با کمک پرسشنامه های شخصیت نئو و موفقیت ورزشی بررسی شد. میانگین و انحراف استاندارد متغیرهای پژوهش محاسبه شد و جهت بررسی همبستگی از همبستگی پیرسون و رگرسیون همزمان استفاده شد.

یافته ها : بین عوامل شخصیت با موفقیت ورزشی رابطه مثبت ومعنی داری وجود داشته لیکن این رابطه در خصوص عامل روان نژندی منفی و معنی دار بود. همچنین این نتایج نشان داد که بین موفقیت ورزشی وعامل دلپذیر بودن رابطه معنی داری وجود ندارد.

نتیجه گیری : بر اساس آنچه در این پژوهش یررسی شد ویژگی های شخصیتی می توانند به عنوان یکی از تاثیرگذارترین عوامل در پیش بینی موفیت ورزشی استفاده شوند.

واژه های کلیدی: شخصیت ، موفقیت ورزشی ،ورزشکار

مقدمه

امروزه در دنیای ورزش حرفه ای ،آمادگی جسمانی به عنوان تنها عامل کلیدی موفقیت وپیشرفت محسوب نمی شود وعلاوه بر توانایی های جسمانی،تاکتیکی ومهارت های تخصصی،توانمندی و ویژگیهای شخصیتی از عوامل موثربرپیشرفت موفقیت ورزشی است. به همین دلیل، بسیاری ازنظریه های شخصیت، همواره به دنبال این موضوع بودندکه بتوانند با شناخت ویژگی های شخصیتی افراد، موفقیت ورفتار آنها را پیش بینی کنند. در سال های آغازین، هدف تلاش‌های روانشناسان ورزش کشف عوامل تقویت کننده موفقیت بود. این تلاش‌ها بر پایه‌ی ارتباط صفات شخصیتی با موفقیت ورزشی متمرکز بود (۱). حتی پیش از انجام پژوهش‌های علمی در زمینه ورزش، مردم اعتقاد داشتند که ورزشکاران موفق دارای مجموعه‌ای از صفات شخصیتی مشترک هستند. این را در گزارش‌های اولیه می‌توان دید. از آن زمان پژوهشگران همچنان علاقه مند به یافتن نقش شخصیت در عملکرد ورزشی بوده اند(۲).

شخصیت به صفات یا الگوهای ثابت رفتار اشاره دارد که شخص را مستعد می‌کند به شیوه‌ی خاصی رفتار کند؛ بنابراین شخصیت به توصیف کلی فرد و ارائه یک چارچوب طبقه‌بندی جهانی برای مقایسه افراد و همزمان شرح فردیت افراد است(۳). شخصیت از واژه‌ی یونانی پرسونا به معنای نقابی که هنرپیشه‌ها در اجرای نقش به چهره‌ی خود می‌زنند، گرفته شده است (۴) و می‌توان آن را الگوهای اختصاصی و متمایزی از تفکر، هیجان و رفتار دانست که در تعامل با محیط فیزیکی و اجتماعی هر شخص می‌باشد(۵). البته تعاریف بسیاری از شخصیت ارائه‌شده است که می‌توان به‌طورکلی آن‌ها را به چهار دسته تقسیم کرد:

الف - تعاریفی که روی فردیت و یگانگی افراد تأکید می‌کنند، در این تعاریف شخصیت شامل خصوصیاتی است که افراد را از یکدیگر متمایز می‌نماید.

ب - تعاریفی که بر ساختارها و سازه‌های درونی و فرضی تأکید می‌ورزند، در این‌گونه تعاریف رفتارهای آشکار بخش کمی از تعریف را تشکیل می‌دهد، در این مفهوم شخصیت شامل انتزاع‌هایی است که از رفتارهای آشکار و مشاهدات رفتاری اخذ شده است.

ج - تعاریفی که روی تاریخچه‌ی زندگی و مراحل رشد تأکید دارند که در این دیدگاه، شخصیت حاصل رویدادهای درونی و بیرونی است. رویدادهای درونی شامل آمادگی‌های ژنتیکی و بیولوژیکی است و رویدادهای بیرونی، تجربیات اجتماعی و رویدادهای محیطی را در بر می‌گیرد.

د - در نهایت در تعاریفی که بر الگوهای رفتار تأکید دارند، فرض می‌شود که شخصیت به‌طور نسبی در طی زمان ثابت مانده است و تداوم پیدا می‌کند. این ثبات در الگوهای رفتاری از مکانی به مکان دیگر و از زمانی به زمان دیگر ثابت باقی می‌ماند (۶).

در دیدگاه روان پویشی ، فروید شخصیت را مجموعه‌ی پویایی از فرآیندهایی می‌داند که همیشه در حرکت‌اند و مانند بسیاری از انگیزش‌های افراد، ناهشیارانه عمل می‌کنند. به این ترتیب در این دیدگاه رفتار بیشتر تعیین شده می‌باشد(۵). ویژگی‌های شخصیتی افراد بدون تردید در اندیشه ها و عملکرد آنها موثر است. به این تاثیر، افراد مختلف متعلق به حوزه های مختلف تخصصی، قویاً باور دارند؛ چنانکه به نظر یک متخصص مدیریت و رفتار سازمانی هرگاه افراد تحت تاثیر شرایط مشابه به صورت‌های متفاوت رفتار کنند، دیگران این تفاوتهای رفتاری را به شخصیت‌های غیر مشابه آنان نسبت می‌دهند؛ زیرا بر اساس شناختی که از ویژگی‌های شخصیتی افراد دارند، از هرکس رفتارهای معینی انتظار دارند و حتی می توانند آن رفتارها را پیش بینی کنند (۷). اتکینسون و هیلگارد، بر این باورند که شخصیت اجتماعی افراد، یعنی ویژگی‌هایی که در ارتباط با انسان‌ها در محیط کار و جامعه بزرگ در ما دیده می‌شود، یا آن قسمت از شخص که دیگران می‌بینند و می‌شنوند، همان تصویری است که شخص از خودش به دنیا عرضه می‌کند؛ هرچند این تصویر بر رفتارهای او نیز تاثیر غیرقابل انکاری دارد (۸).

اگرچه در رویکرد رفتارگرایی، موارد تشکیل‌دهنده‌ی رفتار انسان، تقویت فرد، انتخاب طبیعی، تکامل رسوم فرهنگی، شرطی‌سازی کلاسیک و کنشگر دانسته شده است، اما تحقیقات دیگر نشان می‌دهد که حساسیت افراد مختلف نسبت به تأثیر شرطی‌سازی به‌صورت انفعالی و مشابه یکسان نیست، بلکه سرشت و شخصیت افراد بر نحوه‌ی پاسخ دادن آن‌ها به شرطی‌سازی، تأثیرگذار است (۹).

شخصیت موضوعی پیچیده و دارای جنبه‌های گوناگونی است. نظریه‌های متنوّع و مختلفی در مورد چگونگی شکل‌گیری و ویژگی‌های شخصیت عرضه شده است. روان شناسان بیشتر به این موضوع پرداخته و سعی کرده‌اند پاسخگوی سؤال‌های مربوط به شخصیت انسان باشند. درحالی‌که شواهد بسیار نشان می‌دهد که بعضی پیام‌های عصبی در تحول، رشد و تجّلی صفات مختلف شخصیت نقش دارند ولی دلایل کافی برای شکل دادن و ایجاد شخصیت توسط آن‌ها وجود ندارد (اتکینسون و همکاران، ۱۳۹۵).

آلپورت معتقد بود صفات، واحدهای اصلی شخصیت‌اند. صفات واقعیت دارند و جایگاه آن‌ها در سیستم عصبی انسان قرار دارد. او بین صفات اصلی (آمادگی فراگیر و مشخص در زندگی فرد)، صفات محوری (با فراگیری کمتر از صفات اصلی) و صفات ثانویه (حداقل فراگیری، همسانی و قابلیت مشاهده) تفاوت قائل شد(۱۰).کتل برخلاف آلپورت، اعتقاد نداشت که صفت‌ها در درون هر شخص وجود واقعی دارند. او آن‌ها را سازه‌هایی فرضی یا تخیلی می‌دانست که از مشاهده‌ی عینی رفتار آشکار شخص استنباط می‌شوند. کتل بین صفت‌های مشترک و صفت‌های یگانه تمیز قائل شد و صفت‌ها را به صفات، توانایی، خلق‌وخو و پویا تقسیم کرد (۴). کاستا و مک کری پنج عامل را به عنوان تمایلاتی مبنایی که زمینه‌ی زیستی دارد، معرفی کرده‌اند. این تمایلات اساسی، آمادگی‌های عمل و احساس به نحوی خاص است و به‌طور مستقیم تحت تأثیر محیط قرار ندارد (۱۰). یک مدل روان‌شناختی از شخصیت را کلانینگربر اساس هفت بعد متشکل از چهار بعد سرشتی شامل نوجویی، آسیب گریزی، وابستگی به پاداش و پافشاری که در طول زندگی پایدار هستند و سه بعد شخصیتی شامل خود هدایتگری، مشارکت و خود ارتقایی که در واکنش به تجربیات زندگی و یادگیری اجتماعی به وجود می‌آیند، ارائه داد. (۱۰). یکی از عمده ترین کوشش‌ها در راه شناسایی رگه‌های اصلی شخصیت، پژوهش‌های کاستا و مک گری درسال۱۹۹۲ است که در نهایت با استفاده از روش تحلیل عوامل، به پنج عامل بزرگ شخصیت شامل روان آزرده گرایی، برون گرایی، موافق بودن، گشودگی و با وجدان بودن دست یافتند(۱۱).. توجه محققان(۱۲و۱۳) به خصوص در سال های اخیر به این موضوع جلب شده است که این خصایص به چه صورت در ورزشکاران وجود دارد و این ورزشکاران در رده های مختلف به چه طریق از غیر ورزشکاران متمایز می گردند.
یکی از چالش‌های درک رفتار ماهرانه در ورزشکاران، تشخیص مؤلفه‌ها و ابعادی است که در اکتساب و حفظ موفقیت ورزشی مؤثرند. بررسی پژوهش‌های مربوط به موفقیت ورزشی نشان می‌دهد عوامل زیادی در پیشرفت ورزشی ورزشکاران نقش دارند. محققان این عوامل را شامل تمرین، آموزش ، توانایی درونی، سن، مهارت‌های روانشناختی ، تعهد و لذت بردن از ورزش می‌دانند(۱۴). موفقیت ورزشی فرایند یادگیری فعالی است که در اثر تمرین هدفمند و بهبود مهارت‌های ضروری برای رسیدن به سطح بالای عملکرد ورزشی به دست می‌آید در واقع عملکرد مطلوب در ورزش حاصل ترکیبی از توانایی‌های فنی (تکنیکی و تاکتیکی، جسمانی قدرت، سرعت و غیره) و روانی (تمرکز، اعتماد به نفس، مهار اضطراب و ...) می‌باشد(۱۵).

در رابطه با موفقیت ورزشی مطالعاتی صورت گرفته ازجمله یافته‌های برنیکال و بوتون (۲۰۱۶) در تحقیقی با عنوان رابطه عوامل انگیزشی ورزشکاران زن با موفقیت ورزشی به این نتیجه رسیدند که عوامل انگیزشی ورزشکاران زن با موفقیت عملکردشان رابطه دارد(۱۶).چیتل و همکاران نشان دادند که تجربیات پیشرفت رابطه معنی داری با موفقیت ورزشی اسکی بازان دارد(۱۷).
فرزی و همکاران(۱۳۹۲) در تحقیق خود با عنوان تعیین رابطه سخت رویی و انگیزه پیشرفت با احساس از موفقیت ورزشی در دانشجویان ورزشکار دانشگاههای ایران و عراق نشان دادند که سخت‌رویی ۵۰ درصد و انگیزش پیشرفت ۴۳ درصد از تغییرات واریانس موفقیت ورزشی را تبیین می‌کنند(۱۸). موسوی و همکاران (۱۳۹۴) در تحقیق خود با عنوان نقش کمال گرایی ورزشی در ابعاد سلامت روان‌شناختی و موفقیت ورزشی ورزشکاران نخبه به این نتیجه رسیدند که معیارهای شخصی و سازماندهی با بهزیستی روان‌شناختی و موفقیت ورزشی همبستگی مثبت و معناداری دارند. همچنین، نگرانی نسبت به اشتباهات و تردید به اعمال، با درماندگی روان‌شناختی هم‌بستگی مثبتی دارند؛ اما، با موفقیت ورزشی هم‌بستگی منفی و معناداری را نشان دادند. کمال‌گرایی ورزشی نیز تغییرات مربوط به ابعاد سلامت روان‌شناختی و موفقیت ورزشی ورزشکاران را پیش‌بینی کرد. یافته‌های دیگر پژوهش نشان داد که ورزشکاران مرد نسبت به ورزشکاران زن نمرهٔ درماندگی روان‌شناختی کمتری دارند. به‌طورکلی، نتایج حاکی از نیاز به حفظ حد مطلوب کمال‌گرایی ورزشی برای دست‌یابی به اوج عملکرد ورزشکاران می‌باشد(۱۹).
سید عامری و همکاران(۱۳۹۲) در تحقیق خود با عنوان ارتباط هوش هیجانی و موفقیت ورزشی ورزشکاران رشته‌های ورزشی تیمی یازدهمین المپیاد دانشجویان سراسر کشور به این نتیجه رسیدند که ارتباط مثبت و معنادار بین هوش هیجانی و موفقیت ورزشی وجود دارد. همچنین بین تمام مولفه های هوش هیجانی (خودآگاهی، خودآگاهی اجتماعی، مدیریت خود، مهارت های اجتماعی و خودانگیزی) با موفقیت ورزشی

نیز ارتباط مثبت و معناداری وجود داشت. نتایج نشان داد که در رتبه بندی مولفه های هوش هیجانی، مولفه خودآگاهی در اولویت اول قرار دارد. به طورکلی بر اساس یافته های این پژوهش، آموزش هوش هیجانی در افراد، به ویژه ورزشکاران حائز اهمیت است؛ زیرا بین شخصیت ورزشکاران و موفقیت آن ها پلی ایجاد می کند و برای پیش بینی موفقیت ورزشی ورزشکاران می تواند مفید واقع شود(۲۰). شبان (۱۳۹۴) در تحقیق خود با عنوان ارتباط خودنظم دهی با موفقیت ورزشی در ورزشکاران مرد و زن ماهر و نیمه ماهر به این نتیجه رسیدند که عوامل خودنظم‌دهی ورزشی به‌طور معناداری موفقیت ورزشی را در ورزشکاران مرد و زن پیش‌بینی می‌کنند، براساس یافته‌های پژوهش حاضر می‌توان نتیجه گرفت که ورزشکاران با استفاده از مهارت‌های روانی چون خودنظم‌دهی می‌توانند شانس موفقیت خود را در رقابت‌های ورزشی افزایش دهند(۲۱). حاجتی و همکاران(۱۳۹۶) در تحقیق خود به عنوان تاثیر ویژگی‌های شخصیتی بر موفقیت ورزشی زنان والیبالیست نخبه به این نتیجه رسیدند که رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی روان نژادی و موفقیت ورزشی و برون گرایی و موفقیت ورزشی معنادار است. اما سه ویژگی شخصیتی دیگر انعطاف پذیری، دلپذیر بودن و مسیولیت‌پذیری با موفقیت ورزشی آزمودنی‌ها رابطه معناداری ندارد(۲۲).
کیم و همکاران (۲۰۰۹) در بررسی تأثیر راهبردهای فراشناختی بر موفقیت نشان دادند که استفاده از راهبردهای فراشناختی بر موفقیت ورزشی دانش‌آموزان تاثیر دارد(۲۳)

روش شناسی پژوهش

طرح کلی پژوهش، توصیفی – تحلیلی ، از نوع همبستگی می باشد. جامعه آماری پژوهش حاضر، کلیه ورزشکاران نوجوان شهر همدان که در بازه سنی ۱۰ تا ۱۴ سال قرار می گیرند که در رشته های ورزشی بدمینتون ،والیبال و فوتبال به مدت حداقل ۴ سال به صورت مسمتر وبه صورت حرفه ای در تمرینات و مسابقات رشته ورزشی مورد نظرشان شرکت می کنند. که از بین آنها ۳۰۰ نفر به صورت تصادفی ساده به عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند. پژوهشگرطی ملاقات های حضوری، خلاصه ای ازاهداف پژوهش رابرای آزمودنی ها بازگونموده وپس ازکسب رضایت آنان برای شرکت درپژوهش و با تاکید بر محرمانه بودن نتایج و اطلاعات و عدم لزوم درج هیچ گونه اطلاعات هویتی روی برگه های پرسش نامه ازآنان خواسته شدکه به پرسشنامه هاپاسخ دهند.
جهت گردآوری اطلاعات در این پژوهش، از اطلاعات کتابخانه ای و برای گرد آوری داده ها در بخش عملی از روش پیمایشی- پرسشنامه ای استفاده شده است. از تست نئو یا پرسشنامه شخصیتی پنج عاملی نئو، این پرسشنامه ۵ عامل اصلی شخصیت و ۶ خصوصیت در هر عامل یا به عبارتی ۳۰ خصوصیت را اندازه می‌گیرد؛ و بر این اساس ارزیابی جامعی از شخصیت را ارائه می‌دهد . جهت برآورد مولفه های شخصیتی استفاده شد. پاسخنامه تست نئو بر اساس مقیاس لیکرت (کاملاً مخالفم، مخالفم، بی تفاوت، موافقم و کاملاً موافقم) تنظیم شده است .(۲۴) پرسشنامه شخصیتی نئو توسط مک کری و کاستا روی ۲۰۸ نفر از دانشجویان آمریکایی به فاصله سه ماه اجرا گردید که ضرایب اعتبار آن بین ۰/۸۳ تا ۰/۷۵ به دست آمده است.(۲۴) .در هنجاریابی آزمون نئو که توسط گروسی فرشی روی نمونه ای با حجم ۲۰۰۰ نفر از بین دانشجویان دانشگاه های تبریز ، شیراز و دانشگاه های علوم پزشکی این دو شهر صورت گرفت ضریب همبستگی ۵ بعد اصلی را بین ۰/۵۶ تا ۰/۸۷ گزارش کرده است .ضرایب آلفای کرونباخ در هر یک از عوامل اصلی روان آزردگی خویی ، برون گرایی، باز بودن، ساز گاری و با وجدانی به ترتیب ۰/۸۶ ، ۰/۷۳، ۰/۵۶، ۰/۶۸ و ۰/۸۷ به دست آمد (گروسی فرشی، ۱۳۸۰) . از پرسشنامه موفقیت ورزشی که توسط موسوی و واعظ موسوی در سال ۱۳۹۴ طراحی و هنجاریابی شده است جهت اندازه گیری میزان موفقت ورزشی استفاده شد . این پرسشنامه مشتمل بر ۲۹ سوال است که مولفه‌های اجرای روان، توجه، تکنیک، حساسیت به خطا، تعهد و پیشرفت را می‌سنجد. آنها بررسی پایایی‌این پرسشنامه‌ازروش آلفای کرانباخ استفاده‌کردند وضریب‌آلفای کرانباخ رابرای مؤلفه‌اجرای روان ۸۹٪، توجه۸۸٪، تکنیک ۸۹٪، حساسیت به‌خطا ۸۸٪، تعهد ۸۹٪، پیشرفت ۸۹٪ وضریب‌آلفای کل پرسشنامه‌را ۸۹٪ برآوردنمودند.همچنین درپژوهش‌آنها،روایی محتوایی‌این پرسشنامه توسط صاحب نظران رشته‌تربیت بدنی تأیید شد و روایی سازهای نیزوجود شش عامل مذکور را تأییدکردند.
برای تجزیه و تحلیل داده‌هادر روش توصیفی، میانگین و انحراف استاندارد متغیرهای پژوهش مورد استفاده قرار گرفت و در روش استنباطی از همبستگی پیرسون و رگرسیون همزمان استفاده شدجهت تحلیل آماری داده ها از نرم افزار SPSS استفاده شد .

نتایج

جدول ۱ میانگین و انحراف معیار متغیرهای پژوهش

متغیر	حداقل نمره	حداکثر نمره	میانگین	انحراف معیار
موفقیت ورزشی	۴۰	۱۱۶	۸۰/۰۶	۱۶/۶۷
روان نژندی	۱	۴۸	۲۲/۵۴	۷/۱۷
برونگرایی	۱۴	۴۵	۳۰/۶۲	۵/۵۵
انعطاف پذیری	۱۴	۳۷	۲۵/۷۰	۴/۸۱
دلپذیر بودن	۱۵	۴۳	۲۷/۸۳	۵/۲۵
با وجدان بودن	۱۶	۴۸	۳۴/۳۶	۵/۸۶

جدول ۲ نتایج حاصل از آزمون کلموگروف – اسمیرنوف

	مقدار و سطح معنی‌داری آزمون	
	کالموگراف اسمیرنف	سطح معنی‌داری
موفقیت ورزشی	۰/۹۷	۰/۰۵۹
روان نژندی	۰/۹۹	۰/۱۵
یرونگرایی	۰/۰۸۸	۰/۲۰
انعطاف پذیری	۰/۰۵۲	۰/۲۰
دلپذیر بودن	۰/۹۹	۰/۰۷۹
با وجدان بودن	۰/۹۸	۰/۱۳

همان‌طور که در جدول ۲ مشاهده می‌شود، آزمون کالموگراف اسمیرنف برای تمامی متغیرها در سطح P<۰/۰۱ معنادار نمی‌باشد. بنابراین توزیع متغیرهای مذکور از نرمال بودن تبعیت می‌کند.

جدول ۳- میزان همبستگی متغییرها با موفقیت ورزشی

متغیر	موفقیت ورزشی	
	همبستگی	سطح معنی داری
ویژگی های شخصیت	۰/۳۰	۰/۰۰۱
روان نژندی	-۰/۳۵	۰/۰۰۱
برونگرایی	۰/۴۴	۰/۰۰۱
انعطاف پذیری	۰/۱۴	۰/۰۳۱
دلپذیر بودن	۰/۰۷۲	۰/۲۷
با وجدان بودن	۰/۴۷	۰/۰۰۱

بر اساس نتایج به دست امده بین موفقیت ورزشی و ویژگی های شخصیت ، برونگرایی ، انعطاف پذیری ، دلپذیر بودن و با وجدان بودن همبستگی مثبت و معناداری وجود دارد. بین موفقیت ورزشی و روان نژندی همبستگی منفی و معناداری وجود دارد.

جدول۴نتایج تحلیل رگرسیون همزمان جهت پیش بینی موفقیت ورزشی براساس ۵ عامل شخصیت

متغیر پیش بین	B	β	T	P
روان نژندی	-۰/۲۸	-۰/۱۲	-۱/۸۷	۰/۰۶۳
برونگرایی	۰/۶۷	۰/۲۲	۳/۲۷	۰/۰۰۱
انعطاف پذیری	۰/۲۰	۰/۰۵۸	۱/۰۴	۰/۲۹
با وجدان بودن	۰/۸۳	۰/۲۹	۴/۴۲	۰/۰۰۱

نتایج جدول۴ نشان می دهد که مولفه ها برون گرایی (β =۰/۲۲ و۳/۲۷- t) و با وجدان بودن (β =۰/۲۹ و۴/۴۲=t) توان پیش بینی موفقیت ورزشی را دارند.

بحث و نتیجه گیری

همانطور که در نتایج پژوهش حاضر مشاهده شد بین موفقیت ورزشی و روان نژندی همبستگی منفی و معناداری وجود دارد. کمتر مطالعه ایی است که روان نژندی پایین تری را در ورزشکاران گزارش نکرده باشد.روان نژندی با صفاتی همچون ترس، غم ، دستپاچگی ، عصبانیت، احساس گناه و نفرت مشخص می شود. روان نژندی یا هیجان پذیری منفی به تعدادی از محرکهای نیرومند که لازمه بیرون کشیدن هیجانات منفی در شخص است مربوط است عامل هیجان پذیری منفی به توانایی شخص برای مقابله با استرس وتحمل آن اشاره دارد از این عوامل به عنوان ثبات هیجانی نیز نام برده می شود همچنین ورزش وعرصه های ورزشی می تواند مفری جهت برون ریزی هیجانات منفی افراد باشند واین خود می تواند یکی از دلایل دیگراین باشدکه ورزشکاران در سطوح مختلف از روان نژدی کمتری برخوردارند البته ذکراین مطلب ضروری است هرچه سطح فعالیت های ورزشی بالاتر باشد این امر معنی دارتراست.

نتایج جدول نشان می دهد که بین موفقیت ورزشی و برونگرایی همبستگی مثبت ومعناداری در سطح (۰/۰۰۱) وجود دارد.. پژوهش کتل (۲۶) نشان داد که سطح بالای آمادگی جسمانی برونگرایی راتسهیل می کند نتایج برخی از پژوهشها نیز برونگرایی بالای ورزشکاران نبست به غیر ورزشکاران را برجسته می کند(۲۷) ورزش در واقع یک پدیده اجتماعی است و ورزشکاران یا به سبب داشتن خصایص اجتماعی ازجمله برون گرایی به سمت ورزش کشیده می شوند ویا محیط های ورزشی داشتن چنین خصوصیاتی را ایجاب می کندوداشتن این صفت دربسیاری ازموارد می تواندسبب موفقیت هپای ورزشی باشد برون گرایان نسبت به اکثریت ورزشکاران تمایل دارند رهبریت را به عهده بگیرند،بیشتر دوستانه واجتماعی باشند وازنظرفیزیکی وزبانی بیشترفعال باشند.

همچنین نتایج جدول نشان می دهد که بین موفقیت ورزشی و انعطاف پذیری همبستگی مثبت و معناداری در سطح (۰/۰۳۱) وجود دارد. اگرچه این عامل ؛ عامل پیش بینی کننده موفقیت ورزشی نبود .نتایج این پژوهش باپژوهش علیزاده و همکاران (۲۸) همخوانی دارد و همچنین با نتایج جکسن (۲۹) همخوانی دارد. انعطاف پذیری علائق شخصی را مورد خطاب قرار می دهد این عامل به علائقی که ورزشکار مجذوب آن شده ونیز به شدتی که آن علائق دنبال می شود اشاره دارد. انعطاف پذیری عنصرمهم خلاقیت است پیوستار انعطاف پذیری شامل ورزشکارکاوشگر، میانه رو، نگهدارنده ومحافظه کار می باشد. اگرچه دنیای حرفه ای ورزش امروزی کاملابرنامه ریزی شده است اما همیشه دررقابت وموفقیت ورزشی تازگی هایی وجود دارد که ورزشکاربایدآماده رویارویی مستقیم وغیرمستقیم باآنها باشد واین پژوهش نشان می دهد که هر چه قدر سطح فعالیت ورزشی بالاتر باشد وجوداین عامل بیشتر وضروری تراست.

نتایج جدول نشان می دهد که بین موفقیت ورزشی و دلپذیر بودن همبستگی معناداری وجود ندارد.نتایج این پژوهش با نتایج جکسن(۲۹) همخوانی دارد .عامل دلپذیربودن به میل باطنی وگرایش فرد در جهت تمکین واحترام گذاشتن به دیگران اشاره دارد.پیوستار دلپذیربودن شامل ورزشکاران چالشگرا، مذاکره کننده وسازگارمی باشد همانطور که از خصلت های ورزشکاران با دلپذیر بودن بالا برمی آیددربطن این مولفه ویژگی هایی همچون همکاری داشتن با دیگران ،تمایل به ستیزه جویی ورقابت واز لحاظ روانی سالم وجود داردکه در واقع مشخص شده است که ویژگی هایی هستند که درورزشکاران وجود دارد وهم آنهارابیشتر دربطن رقابت های ورزشی به موفقیت می رساند در واقع داشتن توافق با افراد زیاد ازجمله هم بازیها، مربیان وسایردست اندرکاران رقابت های ورزشی می تواند ضامن موفقیت ورزشکاران به خصوص درسطح عالی ترورزشی باشد.

نتایج جدول نشان می دهد که بین موفقیت ورزشی با با وجدان بودن همبستگی مثبت و معناداری در سطح (۰/۰۰۱) وجود دارد. نتایج این پژوهش باعلیزاده و همکاران (۲۸) و همچنین با جکسن و همکاران (۲۹) همخوانی دارد.پیوستارعامل وظیفه شناسی شامل اشخاص متمرکز،متعادل وانعصاف پذیر می باشد عامل وظیفه شناسی به همراه عامل توافق پذیری همانطور که نتایج پژوهش هم مشخص ساخت ازمهمترین عوامل پیش بینی کننده موفقیت ورزشی هستند ورزشکاران وظیفه شناس می توانند این خصیصه مهم را وارد رقابت کنندکه آن نیز می تواند درنهایت منجربه موفقیت درورزش شود.درواقع وظیفه شناسی بعدی است که می تواند وارد بسیاری از قسمتهای یک رقابت ازجمله در مورد وظایف محوله ودستورات فنی مربی، سبک زندگی خودورزشکارورفتار با سایر هم تیمی ها شود واین خود می تواند زمینه ساز موفقیتهای ورزشی شود

همانطور که نتایج پژوهش حاضر نشان داد بین موفقیت ورزشی و ویژگی های شخصیت همبستگی مثبت و معنا داری وجود دارد. و بر اساس بررسی های صورت گرفته در خصوص تاثیر رابطه شخصیت بر موفقیت ورزشی می توان بیان کرد که تاثیرشخصیت بر موفقیت ورزشی یکی از عوامل انکار ناپذیراست ، اما همانطور که بررسی های محققان نشان داد شخصیت یک عامل چند بعدی است که در تقسیم بندی و تعریف آن هنوز یک نظر واحد وجود ندارد. همچنین هر فرد می تواند از ابعاد شخصیتی چند مورد به خصوص را دارا باشد . اما ورزش وموفقیت ورزشی به عنوان مجموعه ای ازرفتارهای نظامدار ، مستلزم نشاط، شادابی، سرزندگی وفعالیت بیشتر ودر مقابل اضطراب، افسردگی، نگرانی،ترس ودستپاچگی کمتر است. این ملزومات با ویژگی های شخصیتی برون گرایی وروان رنجوری ،گشودگی به تجربه، سازگاری ، وظیفه شناسی مرتبط هستند . این رابطه را می توان اینطور تبیین کرد که فعالیت ورزشی منظم ومستمر باعث بهبود ویژگی های شخصیتی برون گرایی وروان رنجوری ،گشودگی به تجربه، سازگاری ، وظیفه شناسی می شود . یکی از گسترده ترین عقاید این است که ورزش از راه های گوناگونی بر روحیات وشخصیت ورزشکاران اثر مثبت می گذاردچنین اثرمثبتی ممکن است در تحول جنبه اجتماعی شخصیت یا صلاحیت وشایستگی اجتماع فرد اثر داشته باشد باتوجه به نتایج بدست آمده مربیان وسرپرستان ومدیران ورزشی باید بدانند که تنها استفاده از روش های تمرینی مناسب ،تغذیه، خواب واستراحت نمی توانند موفقیت ورزشکار رادر مسابقات ورزشی تضمین نمایندبلکه متغیرهای دیگری نیز باید مورد توجه قرار گیرند این متغییرها می توانند بر نتیجه کلی تاثیر (مثبت یا منفی) بگذارند این موضوع بویژه در زمان استعدادیابی می توانند مورد استفاده قرار گیرد.

منابع

1 - Raglin, J. S.(2001) Psychological factors in sport performance. Sports Medicine, ,31(12), 875-890.

2 - Allen MS, Greenlees I, Jones M.(2011) An investigation of the five – factor model of personality and coping behavior in sport". Journal of sprots sciences, 29(8), 481-850.

3 - Premuzic, Chamorro T. Furnham, A. (2014) Personality and intellectual competence. Psychology Press.

4- Schultz, D.(2013) Personal Theories. Translated by Yousef Karimi et al. Tehran: Arasbaran.

5- Atkinson, Rita L. Atkinson, Richard C. Smith, Edward E. Bam, Daryl J. and Hoxma, Susan Nolen,2002

6 - Pak Daman, S , Asgari, A.(2008) The relationship between the five personality traits and academic achievement. Iranian psychologists. 4. 367-376. (Persian).

7 - Hershey, P, Blanchard, K.(1396) Organizational Behavior Management: Human Resources Application, Tehran, Amir Kabir Publications.

8. Atkinson, R and Hilgard, E.(1391) Psychology. Translated by Hasan Rafiei. Honorable Tehran.

9 - Fist, J. & Fist, J. G. (2008) Personality theories, translated by Yahya Seyedmohammadi, Tehran

10. Lawrence , J, Oliver.D ,(1395) Character. Translated by Mohammad Jafar Javadi and Parvin Kadivar. Tehran.

11 - McCrae, R. R. , & John, O. P.(1992) An introduction to the five-factor model and its applications. Journal of personality,60(2), 175-215.

12 -McCrae, R. R. , & John, O. P.(1992) An introduction to the five-factor model and its applications. Journal of personality ,60(2), 175-215 .

13 -Premuzic,T, Chamorro T, & Furnham, A. (2014) Personality and intellectual competence. Psychology Press

14 -Mousavi, S., A, VaezMousavi, S., M. K, & Yghubi, H.(2015) The role of sport perfectionism in psychological health and sports success of elite athletes. sport Psychological Studies. 4(12), 31-42. (Persian).

15- Mousavi, S, Mohammad Kazem ,A , Masibi, F.(2011) sport psychology. Tehran. Side Publications. Third edition. 123. (Persian).

16 -Barnicle, S. P., & Burton, D. Enhancing Collegiate Women's Soccer Psychosocial and Performance Outcomes by Promoting Intrinsic Sources of Sport Enjoyment. Journal of sports science & medicine, 2016, 15(4), 678.

17 -Chittle, L., Horton, S., Weir, P., & Dixon, J. C. (2017) Exploring the relationship between the relative age effect and youth development among male house league ice hockey players. Journal of Amateur Sport. 3(1),86-96.

18. Farzi, H,Abbasi, H,Suri, A , Nazari, F.(2013) Determining the Relationship between Hardiness and Motivation of Progress with Feeling of Success in Athletic Students of Iranian and Iraqi Universities. Strategic Studies of Sport and Youth,. 23, 75-87. (Persian).

19- Mousavi, S A;(1394) preacher Mousavi, Seyyed Mohammad Kazem and Yaghoubi, Hamid The Role of Sport Perfectionism in the Dimensions of Psychological Health and Sport Success in Elite Athletes. Studies in Sport Psychology. 12, 42-31. (Persian).

23 -Kim, B., Park, H., Baek, Y.(2009) Not just fun, but serious strategies: Using meta-cognitive strategies in game-based learning. Computers & amp; Education. 52 (4), 80-100.

20- Ameri ,S, Mir Hassan, S, Manafi, F.(2013) The Relationship between Emotional Intelligence and Athletic Success of Athletes in the 11th Student Olympiad Studies in Sport Psychology . 4,56-47. (Persian).

21. Shepherd, Z.(1394) Relationship between self-regulation and athletic success in skilled and semi-skilled male and female athletes. Master thesis. Semnan University - Faculty of Literature and Humanities.

22- Hajati, F; Ebrahimi, F; Jamalpour, Zib . Papi, S,(1986) December. The Influence of Personality Traits on the Sports Success of Elite Volleyball Women, Third National Conference on Sport Science and Physical Education of Iran, Tehran, Association for the Development and Promotion of Fundamental Sciences and Technologies. 4,118-126. (Persian).

24. Grosse .Ct, Mirtaghi .A.(1390) New Approaches to Personality Assessment. Tabriz, Daniel Publishing.

26- Ramzaninezhad.R, and Hoseini Keshtan. M.(2009) “Relationship between coach's leadership styles and team cohesion in Iran football clubs professional league”, Brazilian Journal of Biomotricity. 3(2), 111-120. (Persian).

27--Sullivan, P. J. & Kent, A. Coaching efficacy as a predictor of leadership style in intercollegiate athletics. Journal of Applied Sport Psychology, 2003, 15, 1-11.

28 -AlizadehSahraei, O. H, Khosravi, Z., Besharat, M., A.(2010) The relationship between irrational beliefs and positive/negative perfectionism among students of Noshahr Township. Psychological Studies, 1, 41-49. (Persian).

29 -Jackson S, Csikszentmihalyi M.(1999) Flow in sports. Champaign, IL: human kinetics.